

بهداشت مساجد

تاریخچه مختصری در باره مساجد

تاریخنگاری مساجد بیان ویژگیهای ساختمانی سرد و خاموش و بی‌روح نیست، بازخوانی سنگ قبرها به شمار نمی‌آید، بلکه بازنگری پیشینه عبادی، سیاسی، فرهنگی و اجتماعی یک امت است و زنده کردن همه حماسه‌ها و شورها و شعورها و شعارها و حادثه‌ها و حادته‌ها و مساجد چونان قلبی پرتپش در کالبد جامعه اسلامی به رابطه مردم با حق، ارتباطشان با خلق و تداوم دانش پژوهی و خرد پروری و استحکام پایه‌های وحدت و محبت سامان می‌بخشد. حوادث مهم تاریخی اسلام به گونه‌ای در مسجد ریشه دارد. یا از مسجد آغاز شده، یا در مسجد بالیده و پرورش یافته و یا در مسجد به ثمر نشسته است و گاه همه این مراحل را در مسجد پیموده است.

تاریخچه مکانهای انجام عبادت به هزاران سال گذشته برمی‌گردد و پیروان ادیان و مذاهب مختلف در طول تاریخ در قالب مکانهایی مانند معابد، کلیسا و غیره به عبادت و راز و نیاز با پروردگار خویش می‌پرداختند. با ظهور اسلام و بعثت پیامبر گرامی اسلام و دعوت علنی آن حضرت از مردم برای گرویدن به این دین مبین، اولین مسجد به نام مسجد قبا توسط پیغمبر گرامی اسلام (ص) و با همکاری یاران ایشان و اولین مسلمانان تاریخ اسلام ساخته شد تا مسجد جایی باشد برای راز و نیاز مسلمین با خدا و معبود خویش.

مساجد در طول تاریخ در کشورهای اسلامی و از جمله در کشورمان مکانهایی برای افزایش آگاهی‌های مردم نسبت به ترندهای معاندان بوده و هستند و روحانیون و ائمه جماعات آنها همواره مردم را با توطئه معاندان علیه اسلام و ارزشهای متعالی آن آشنا می‌کردند.

مساجد در طول تاریخ در کشورهای اسلامی و از جمله در کشورمان مکانهایی برای افزایش آگاهی‌های مردم نسبت به ترندهای معاندان بوده و هستند و روحانیون و ائمه جماعات آنها همواره مردم را با توطئه معاندان علیه اسلام و ارزشهای متعالی آن آشنا می‌کردند.

از مهمترین دستاوردهای مساجد برای اسلام و مسلمین برگزاری نمازهای جماعت در قالب صفوف به هم فشرده نمازگزاران است.

از این میان تکریم مساجد یکی از مهمترین اقدامات مسلمانان و مردم مومن و انقلابی است و این جز با حضور گسترده در صفوف به هم فشرده نمازهای جماعت و نکوداشت آنها محقق نمی‌شود.

بهداشت مساجد

بهداشت مساجد از مسائلی است که توجه ویژه‌ای به آن می‌شود و به همین مناسبت چند سالی است که آخرین هفته شعبان را هفته بهداشت مساجد نامیده‌اند.

نظافت و طهارت مسجد بسیار در اسلام تاکید شده و اهمیت این موضوع با دستور خداوند به حضرت ابراهیم که مسجد را تطهیر کند، برای مردم تکلیف شد و لازم است مردم طبق اعمال و سنت پیامبران عمل نمایند و به طهارت مسجد بپردازند. عطر آگین ساختن خود هنگام ورود به مسجد و زدودن هرگونه بوی ناخوشایند از بدن، بازبینی ته کفش به منظور اطمینان از عدم وجود آلودگی هنگام ورود به مسجد و تهیه پاکیزه گر (مطهره) و قرار دادن آن در ورودی مسجد برای پاک کردن آلودگی ته کفش نمازگزاران که در روایتی از پیامبر اکرم به آن توصیه شده از جمله این موارد است. همچنین از ورود کسانی که به هر دلیلی ممکن است باعث آلودگی مسجد شوند مانند آدم دیوانه یا بچه‌ای که کنترل ادرار ندارد اجتناب کرد.

اصول بهداشت فیزیکی مسجد

به نظر می‌رسد که در ساخت مساجد امروزی مسئله آلودگی صوتی چندان مورد توجه نیست و بسیاری از مساجد ما در خیابان‌های پر رفت و آمد و پر سر و صدا واقع هستند.

این موارد باید در هنگام تعیین محل ساخت مسجد لحاظ شود و مسجد در مکانی ساخته شود که از آلودگی‌های صوتی و هرگونه آلودگی محیطی دیگر فاصله داشته باشد. حتی بلندگوی مسجد باید به گونه‌ای باشد که صدای ناهنجار تولید نکند.

مسجد از قسمت‌های مختلفی تشکیل شده اما هنگامی که صحبت از بهداشت مسجد می‌شود، بهداشت وضوخانه‌ها اولین نکته‌ای است که به ذهن می‌آید.

هرچند در دستورات اسلامی توصیه شده که افراد قبل از ورود به مسجد در خانه یا جای دیگر خود را پاکیزه کنند و وضو بگیرند، اما در هر حال نظافت دائمی و ضدعفونی کردن مرتب دستشویی‌ها و وجود صابون مایع در دستشویی باید رعایت شود. همچنین نظافت همیشگی و شست‌وشوی گاه به گاه فرش‌ها، استفاده از مواد ضدعفونی مناسب برای شست‌وشوی گاه به گاه صحن‌ها و وجود کفش کن مناسب یا کیسه‌های نایلون برای قرار دادن کفش نمازگزاران از مواردی است که انتظار می‌رود در مساجد به آنها توجه شود.

آبدارخانه مسجد

تامین آب آشامیدنی سالم و بهداشتی، رعایت بهداشت پذیرایی از قبیل سالم و پاکیزه بودن قند، قندان، استکان و سایر ظروف و رعایت بهداشت فضای آشپزخانه و آبدارخانه از مهم‌ترین موارد است.

اصول ایمنی

وجود پله‌های محدود با عرض بیش از ۵۰ سانت و ارتفاع در حدود ۲۰ سانتی متر، وجود نور کافی در تمام راهروها، پیش‌بینی تامین نور در شرایط قطع برق، فقدان هرگونه مانع که ممکن است انسان ندانسته به آن برخورد کند، مثل برجستگی پاشنه‌ی در، کنترل درجه سرما و گرمای مسجد و همچنین مواردی مثل پیشگیری از برخورد باد مستقیم کولر به افراد از مسائلی است که انتظار می‌رود در مساجد مورد نظر قرار گیرند.

ارزش مساجد

اماکن مقدسی همچون مساجد همواره به عنوان پایگاه‌های دینی جامعه محسوب می‌شوند و در بین مسلمانان مناطق مختلف جهان از جایگاه والایی برخوردارند.

این اماکن مذهبی از صدر اسلام تاکنون همواره محور تحولات روحی، روانی و فکری قشرهای مختلف مردم به عنوان عمده مراکز دینی مکانی برای برگزاری آیینهای مذهبی و سیاسی بودو جایگاه ویژه‌ای در انسان‌سازی و تقویت باورهای اسلامی داشته‌اند با شکوفایی مساجد و توجه جدی به آنها و برنامه‌ریزی صحیح و اصولی و ضمن رعایت معیارهای دینی می‌توان مردم به ویژه جوانان و نوجوانان را به سمت این اماکن مقدس جذب و هدایت کرد توجه به مساجد در واقع توجه به همه خوبیهاست و این اماکن مقدس از صدر اسلام تاکنون پایگاه‌ها و کانون اصلاح جامعه بوده‌اند.

روی آوری مردم به مسجد و ارتباط همیشگی آنها با این مکان می‌تواند ارتباط معنوی آنها با خدا را مستحکم کند چراکه مساجد پاکترین و مقدس‌ترین اماکن هستند و و خانه‌های نور و ستارگان زمینی محسوب می‌شوند در عصر حاضر که به عقیده صاحب‌نظران جوانان با چالشی به نام بحران هویت روبه‌رو هستند تلاش برای برای بازتعریف جایگاه فرهنگی و توجه خاص به مقوله نماز و مسجد به عنوان پایگاه انسان ساز از اهمیت خاصی برخوردار است.

مسجد می‌تواند مبدا همه تحولات روحی، روانی و فکری برای جوانان باشد و آنها را در حلقه معنویت که راه سعادت دنیا و آخرت است قرار دهد.

توجه به مساجد در واقع توجه به همه خوبیهاست و این اماکن مقدس از صدر اسلام تاکنون پایگاه‌ها و کانون اصلاح جامعه بوده‌اند.

گردآوری: مرضیه معماری

شهریور ۸۷

منابع :

- <http://www.hawzan.net>
- <http://www.irna.ir>
- <http://www.tebyan.com>
- <http://tebyan.net>